

УДК 355.45:623.765.(043.3)

В.П. Варакута, Г.А. Дробаха, І.С. Луговський, В.Ю. Панченко

Національна академія Національної гвардії України, Харків

ОБҐРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ ОЦІНЮВАННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИН ОПЕРАТИВНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ В СПЕЦІАЛЬНІЙ ОПЕРАЦІЇ ЩОДО ЗНЕШКОДЖЕННЯ НЕЗАКОННИХ ЗБРОЙНИХ ФОРМУВАНЬ

У зв'язку зі зміною нормативно-правової бази визначення статусу, функцій, завдань, що покладаються на військові частини оперативного призначення і введенням нових організаційно штатних структур та надання ним додаткових зразків озброєння та військової техніки, обґрунтована необхідність оцінювання можливостей цих частин в спеціальній операції щодо знешкодження незаконних збройних формувань.

Ключові слова: Національна гвардія України, військова частина оперативного призначення, незаконне збройне формування, спеціальна операція, антитерористична операція, можливості бригади оперативного призначення.

Вступ

Постановка проблеми. Перебуваючи на порозі третього тисячоліття, більшість країн світу приділяє певну увагу реформуванню або удосконаленню організації та діяльності збройних сил і правоохоронних органів, як одному з найважливіших інститутів демократичного суспільства, піднесенню їх на рівень вимог сучасності й майбутнього. Реформи, які торкнулися в Україні Збройних Сил, не обішли стороною і “другу армію” – Національну гвардію України (НГУ) [1].

Росту злочинності (за даними деяких засобів масової інформації в Україні біля 200 тис. засуджених осіб) поряд з об'єктивними чинниками сприяє недостатня результативність діяльності органів внутрішніх справ, що є наслідком насамперед невирішеності багатьох проблем правового, кадрового, фінансового, матеріально-технічного забезпечення і соціального захисту особового складу.

Проблема охорони громадського порядку, боротьба зі злочинністю та незаконними збройними формуваннями (НЗФ) завжди були, є і будуть актуальними для цивілізованого суспільства. Тому, особливої гостроти ця проблема набула в умовах радикальних перетворень суспільно-політичного ладу та економічної системи України, анексії Росією Криму та проведенням антитерористичної операції проти місцевих сепаратистів, російських найманців і регулярних військ Росії на сході країни.

Зростання цих ризиків висуває перед військовими частинами оперативного призначення НГУ, як важливого елементу правоохоронної системи держави, нові завдання, спонукає до перегляду стратегічних напрямів їх діяльності в організації охорони конституційного ладу держави, громадського порядку та боротьби з правопорушеннями,

злочинністю і НЗФ, припинення терористичної діяльності, пошуку нових підходів до їх структуризації які б відповідали сучасній обстановці та тенденціям їх розвитку. Зробити це можливо лише в процесі подальших реформувань НГУ, необхідність яких назріла і викликана низкою чинників.

По-перше, політичне, економічне та соціальне становлення суспільства в процесі побудови демократичної правової держави зумовлює потребу приведення нормативно-правових, організаційних, структурних та інших засад функціонування органів державної виконавчої влади України у відповідність до нових умов їхньої діяльності та розвитку. Звичайно, що діюча система МВС, яка створена багато років тому, була пристосована до суспільно-політичного ладу СРСР. Тому структурна побудова, завдання та функції, форми і методи діяльності НГУ, як елементу системи МВС України, хоч і набули певних еволюційних змін, все ще не в повній мірі відповідають сучасним політичним, економічним та соціальним реаліям в Україні.

По-друге, структура НГУ та організація управління ними надто громіздка. Деякі підрозділи і ланки управління дублюють одна одну, що спричиняє неузгодженість та паралелізм у виконанні функцій. Звідси – недостатній рівень впливу управлінських структур на ефективність службово-бойової діяльності частин та підрозділів НГУ і в першу чергу військових частин оперативного призначення (в/ч ОП).

Сучасна тенденція розвитку засобів збройної боротьби, поява нових зразків озброєння та військової техніки обумовлює значні зміни в організаційно-штатній структурі, в формах і способах ведення бойових дій та застосуванні в/ч ОП НГУ, створення нових систем управління, в організації їх всебічного забезпечення та проведенні оперативної

(бойової) підготовки. Виникає необхідність в безперервному пошуку і визначенні відповідності нормативно-правових актів статусу в/ч ОП НГУ та характеристик зброї та військової техніки, що є на озброєнні, заданим оперативно-тактичним вимогам, дослідженню можливостей підвищення ефективності ведення ними спеціальних операцій (СО).

Отже, необхідність наукового дослідження і визначення можливостей в/ч ОП НГУ, які обумовлені новими нормативно-правовими актами, правовим статусом, функціями та повноваженнями, озброєними новими зразками військової техніки і зброї та маючі нову організаційно-штатну структуру, відмінну від в/ч ОП внутрішніх військ МВС України є важливим та актуальним напрямком воєнної науки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Вивчення досвіду збройних конфліктів у Югославії, Придністров'ї, Нагорному Карабаху, Чечні, Абхазії, Таджикистані, Киргизстані, Абхазії, Грузії, Південній Осетії, Іспанії і в Україні дозволяє зробити висновок, що в цих конфліктах сили внутрішньої безпеки виявилися слабко підготовленими до виконання бойових завдань.

Разом з тим, Закон України [2] як одну із загроз для національної безпеки України у внутрішньополітичній сфері визначає можливість виникнення конфліктів у сфері міжетнічних і міжконфесійних відносин, радикалізації та проявів екстремізму в діяльності деяких об'єднань національних меншин та релігійних громад.

Існує велика кількість розрізнених наукових публікацій у яких відображається особистий досвід, що одержаний учасниками спеціальних бойових дій при проведенні окремих СО [5-8]. Більш детальний перелік джерел за даною тематикою надано у в звіті про НДР "Рівновага", що виконана в Академії ВВ МВС України [9].

У роботі [10] розроблена система показників ефективності СО та методика їх розрахунків, яка дозволяє підвищити ефективність бойового застосування частин оперативного призначення в умовах жорсткого ліміту часу.

Одержали подальший розвиток способи бойового застосування підрозділів оперативного і спеціального призначення внутрішніх військ (ВВ), які доцільно використовувати при боротьбі з ДРГ і десантами противника, в тому числі і в рамках територіальної оборони, та при проведенні контрдиверсійних та контрпартизанських СО.

Робота [11] вирішує наукове завдання розроблення методики оцінки ефективності бойового застосування підрозділів оперативного призначення ВВ у внутрішньому збройному конфлікті (ВЗК). Здійснена структуризація району спеціальних бойових дій, визначені показники бойового потенціалу

підрозділу оперативного призначення, розроблені математичні моделі оптимізації біоенергетичного потенціалу підрозділів оперативного призначення, визначені показники ефективності бойового застосування підрозділів ВВ в різних типах вогневого бою та розроблена методика оцінки ефективності спеціальних бойових дій підрозділів оперативного призначення ВВ у ВЗК з урахуванням цих факторів. Обґрунтовані рекомендації щодо способів ведення спеціальних бойових дій в контрольованій та неконтрольованій зонах внутрішнього збройного конфлікту.

Зазначені праці висвітлюють лише окремі аспекти розроблення математичних моделей та методик для вирішення окремих завдань службово-бойової діяльності внутрішніх військ. Однак наразі науково-методичного апарату для оцінки можливостей в/ч ОП НГУ в спеціальній операції щодо знешкодження незаконних збройних формувань у вітчизняних наукових публікаціях немає.

Мета статті. Законом України [1] на базі внутрішніх військ МВС України створена Національна гвардія України, а так змінилися нормативно-правові акти щодо статусу в/ч ОП, їх організаційно-штатна структура, озброєння та функції і завдання, які покладені на них. Інтереси безпеки сучасної України, забезпечення її суверенітету і територіальної цілісності вимагають подальшого розвитку теорії і практики підготовки і ведення в/ч ОП НГУ спеціальних операцій.

Тому **мета статті** – це обґрунтувати необхідність оцінювання можливостей військових частин оперативного призначення Національної гвардії України, які відрізняються від можливостей військових частин оперативного призначення внутрішніх військ МВС України при проведенні спеціальних операцій щодо знешкодження НЗФ.

Виклад основного матеріалу

Виконання покладених завдань з охорони громадського порядку є службово-бойовою діяльністю в/ч ОП НГУ, а при знешкодженні НЗФ – проведення спеціальної операції (СО), саме для якої, згідно нормативно-правових актів, вони й призначені. Проте організація цієї діяльності була б неможливою, якщо постійно не задаватися питаннями як оцінити те, що в/ч ОП НГУ можуть здійснювати під час проведення СО та з якою якістю вони спроможні вирішувати завдання, що їм ставляться чи будуть поставлені.

Значну роль в системі національної безпеки держави відіграють НГУ країни [2] і, перш за все, їх частини та підрозділи оперативного призначення. Відомо, що сили спеціального призначення (ССП) розглядаються західними експертами як інструмент контролю осередків воєнної напруженос-

ті, що здатні захищати найважливіші державні та воєнні інтереси держави [3].

Згідно “Положення про військові частини ОП ВВ МВС України” основні завдання, що покладаються на них, несуть в основному правоохоронні функції, а до військових – відноситься їх участь у локалізації та блокуванні районів, де введено надзвичайний стан, при проведенні заходів із роззброєння незаконних збройних формувань, а у разі їхнього збройного опору – з їх ліквідації.

Навпаки згідно [4] разом з правоохоронною діяльністю, однією з найважливіших функцій в/ч ОП НГУ є локалізація та припинення збройних конфліктів, що розв’язані на території країни при будь-якому правовому стані. Тобто перед ними стоїть основне завдання:

захист та охорона життя, прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства і держави від злочинних та інших протиправних посягань, охорона громадського порядку;

забезпечення громадської безпеки, а також у взаємодії зі Збройними Силами і правоохоронними органами:

забезпечення державної безпеки і захисту державного кордону,

припинення терористичної діяльності, діяльності незаконних воєнізованих або збройних формувань (груп), терористичних організацій, організованих груп та злочинних організацій [4].

Основою нормативного правового регулювання діяльності системи НГ є Конституція України, що містить конкретні норми та приписи, що розкривають сукупність основних прав і свобод людини та громадянина. З їх урахуванням прийнятий закон “Про Національну гвардію України”.

Вимоги Конституції покладені в основу Законів і Положень, які є комплексними, і припускають міжгалузеве регулювання функціонування НГ. Положенням [4] визначаються статус, функції та основні завдання в/ч ОП НГУ. Відповідно до нього, вони входять до системи Міністерства внутрішніх справ України.

Особливість адміністративно-правового статусу НГ України полягає в тому, що вона має відношення до різних підсистем єдиної правоохоронної системи держави.

За організаційно-правовим положенням [1, 12, 13] НГ входить до складу МВС і тому нерозривно пов’язана з системою державних правоохоронних органів, де вона є ланкою цієї системи.

У відповідності з чинним законодавством НГ входить до системи сил забезпечення безпеки України і займає певне місце і в системі воєнізованих структур, які за чинним законодавством розділені на три групи:

– Збройні Сили;

– відомчі війська;

– воєнізовані підрозділи органів державної виконавчої влади [14].

Військові частини ОП НГУ входять до складу військово-охоронних сил, основним призначенням яких є забезпечення надійної оборони країни і безпеки її кордонів. Завдяки чому їх діяльність крім Закону “Про Національну гвардію” і “Положення про військові частини ОП НГУ”, регулюється низкою інших законів та нормативно-правових актів.

По-перше, на в/ч ОП НГУ поширюється дія законів, що мають універсальне застосування до всіх військових формувань. Основним серед них є Статут внутрішньої служби Збройних Сил України, а також інші загальні статuti: Дисциплінарний статут Збройних Сил України, Статут гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України, Стройовий статут Збройних Сил України. Усі вони містять у преамбулі норму, згідно з якою їх дія поширюється, у тому числі й НГУ.

По-друге, діяльність в/ч ОП НГУ регулюють закони, що встановлюють правовідносини у сфері національної безпеки та оборони. Перш за все, це Закон України “Про оборону України”, який, серед іншого, визначає роль та місце органів МВС України у територіальній обороні (ст.ст. 12, 18) [15], при цьому вважається, що НГУ є правонаступницею ВВ МВС України.

По-третє, діяльність в/ч ОП НГУ визначається низкою положень, які затверджені указами Президента України на виконання вимог законів України. До цієї категорії належить “Положення про територіальну оборону України”, введене у дію Указом Президента України від 27 березня 1998 року № 225/98 на виконання вимог частини 12 ст. 18 Закону України “Про оборону України”.

Це дає підставу визначати в/ч ОП НГУ як військові формування із специфічним статусом – правоохоронним і військовим. Це цілком узгоджується з визначенням військового формування у Законі України [15], згідно з яким “військове формування – створена відповідно до законодавства України сукупність військових об’єднань, з’єднань і частин та органів управління ними, які комплектуються військовослужбовцями і призначені для оборони України, захисту її суверенітету, державної незалежності і національних інтересів, територіальної цілісності і недоторканності у разі збройної агресії, збройного конфлікту чи загрози нападу шляхом безпосереднього ведення воєнних (бойових) дій” (ч. 13 ст. 1) [15]. Отже, сам факт існування Закону України “Про Національну гвардію України” робить ці в/ч ОП законними військовими формуваннями у складі МВС України.

Оскільки правоохоронна система тісно суміщена з воєнною організацією і утворює з нею єди-

ний сектор безпеки, частина органів є її складовою, комплектується військовослужбовцями, тому було прийнято рішення щодо заміни назви “Внутрішні війська” на “Національну гвардію” і надання НГ статусу військового формування, що більшою мірою відповідає статусу цього формування, його призначенню, завданням і функціям, які за своєю суттю приведені у відповідність із Конституцією України, нормативно-правовим актам, що регулюють діяльність цих військ. У зв’язку з цим була зроблена оптимальна кодифікація правових норм, що регулюють адміністративно-правовий статус НГ.

Проте необхідне подальше вдосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності НГ щодо виконання покладених на неї завдань і функцій в сучасний період розвитку нашого суспільства і держави. Так, реальне вдосконалення адміністративно-правового статусу НГ можливо лише на основі правового забезпечення діяльності військовослужбовців НГ на базі існуючих нормативних правових актів. Серед останніх центральне місце має посісти закон “Про статус військовослужбовців Національної гвардії України”, який не дублював би або не підміняв існуючі нормативно-правові акти, що регламентують порядок проходження військової служби військовослужбовцями НГ, а регулював би державно-службові відносини, пов’язані з виконанням військовослужбовцями НГ покладених на них завдань і функцій. Прийняття закону про статус військовослужбовців НГ дозволить регламентувати багато аспектів державно-службових відносин, пов’язаних з умовами та проходженням військової служби. Удосконалення нормативно-правової бази щодо НГУ припускає також наявність дійсного соціального контролю за діями в/ч ОП в рамках проведення СО щодо знешкодження НЗФ, який би попереджав і припиняв вчинення протиправних дій з боку військовослужбовців.

На в/ч ОП НГУ, які складають основу оперативного угруповання (ОУ), що створюється в державі для припинення збройного конфлікту, покладаються завдання, які можна умовно поділити на три групи: охорона й оборона об’єктів у районі збройного конфлікту; забезпечення охорони громадського порядку і суспільної безпеки; локалізація та припинення збройного конфлікту, що розв’язаний на території країни.

Основні завдання, які здійснюють в/ч ОП ВВ МВС України та в/ч ОП НГУ прописані у відповідних “Положеннях ...”.

Військові частини ОП ВВ МВС України здійснюють “охорону громадського порядку шляхом несення патрульно-постової служби у населених пунктах, а також забезпечують громадську безпеку під час проведення масових заходів” і виділяють

“Прикордонним військам України сили і засоби для участі у прикордонних пошуках та операціях у порядку, який визначається спільним рішенням Міністра внутрішніх справ України та голови Державного комітету у справах охорони державного кордону України”.

На відміну від в/ч ОП МВС України – в/ч ОП НГУ під час виконання завдань здійснюють захист конституційного ладу України, цілісності її території від спроб зміни їх насильницьким шляхом та впроваджують заходи територіальної оборони. Крім того вони беруть участь [4]:

- у здійсненні заходів, пов’язаних з припиненням збройних конфліктів та інших провокацій на державному кордоні, а також заходів щодо недопущення масового переходу державного кордону з території суміжних держав;

- у спеціальних операціях із знешкодження озброєних злочинців, припинення діяльності не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань (груп), організованих груп та злочинних організацій на території України, а також у заходах, пов’язаних із припиненням терористичної діяльності;

- у здійсненні заходів правового режиму воєнного та надзвичайного стану й в інших заходах, що стосуються правоохоронної діяльності й тощо.

В/ч ОП НГУ відповідно до покладених на них завдань повинні [4]:

- брати участь в антитерористичних операціях;
- брати участь у заходах, пов’язаних з припиненням збройних конфліктів та інших провокацій на державному кордоні, а також у заходах щодо недопущення масового переходу державного кордону з території суміжних держав;

- вести воєнні (бойові) дії в разі збройного конфлікту чи загрози нападу на Україну;

- виконувати завдання територіальної оборони;
- виконувати заходи правового режиму воєнного та надзвичайного стану;

- здійснювати заходи щодо готовності до переходу з мирного на воєнний стан, вивчення мобілізаційних ресурсів, їх якісного відбору за призначенням та заходи щодо матеріально-технічного забезпечення приведення військової частини у вищі ступені бойової готовності під час мобілізації;

- у разі виконання покладених на військові частини завдань підтримувати взаємодію із Збройними Силами України, іншими військовими формуваннями, утвореними відповідно до законів України, та правоохоронними органами й тощо.

Отже можливості і завдання, що покладаються на в/ч ОП НГУ у порівнянні з завданнями в/ч ОП ВВ МВС України набагато ширше і охоплюють питання, що пов’язані в першу чергу з безпекою від військових та збройних загроз як в середині

країни так і ззовні. Крім того [4] надає право в/ч ОП НГУ приймати участь і самостійно проводити СО щодо знешкодження НЗФ на відміну від в/ч ВВ МВС України, які такого права не мали.

Можливості НГУ по виконанню службово-бойових завдань – це їхні об'єктивні властивості, що характеризуються спроможністю військ виконувати поставлені завдання у конкретних умовах обстановки та у встановлені строки.

Складні події в Україні пов'язані з анексією Криму, сепаратистських проявів на сході змусили керівництво держави: Президента України, Верховну Раду і Уряд України у прискореному режимі приймати рішення щодо створення на базі внутрішніх військ МВС України Національну гвардію України та втілення в практику нової організаційно-штатної структури. Отже, у в/ч ОП НГУ (на прикладі бригади ОП (бр. ОП)) з'явилися нові підрозділи такі, як:

1. Батальйон оперативного призначення (змішаний):

– рота на БТР (БТР-60, 70, 80; БТР-3, БТР-4) зі стрілецькою зброєю – ПК, СВД, РПК, РПГ-7В;

– рота на броневих автомобілях КУГУАР зі стрілецькою зброєю – ПК, СВД, РПК, РПГ-7В;

– рота на вантажних автомобілях зі стрілецькою зброєю ПК, СВД, РПК, РПГ-7В, НСВТ;

– мінометна батарея зі зброєю 1В18, 1В110, 120 мм 2С12 та вантажні автомобілі;

– гранатометний взвод зі зброєю АРГ-17 та вантажні автомобілі.

2. Батальйон оперативного призначення (кадрований):

– рота на БТР (БТР-60, 70, 80; БТР-3, БТР-4) зі стрілецькою зброєю – ПК, СВД, РПК, РПГ-7В;

– рота на броневих автомобілях КУГУАР зі стрілецькою зброєю – ПК, СВД, РПК, РПГ-7В;

– рота на вантажних автомобілях зі стрілецькою зброєю ПК, СВД, РПК, РПГ-7В, НСВТ;

– мінометна батарея зі зброєю 1В18, 1В110, 120 мм 2С12 та вантажні автомобілі;

– гранатометний взвод зі зброєю АРГ-17 та вантажні автомобілі.

3. Гаубичний артилерійський дивізіон зі зброєю 1В18, 1В110, Д-30 та вантажні автомобілі.

4. Реактивна батарея зі зброєю БМ-21 та ТЗМ, КШМ Р-142 і вантажні автомобілі.

5. Батарея протитанкових керованих ракет зі зброєю РПГ-7В та БМ “Конкур”, БРДМ, ПСНР та вантажні автомобілі.

6. Танкова рота на Т-64Б, броньовані тягачі, паливозаправники, сідельні тягачі, вантажні машини, міношукачі, напівпричепи та вантажні автомобілі.

7. Зенітний ракетний дивізіон зі зброєю ППРУ-1М, ЗУ-23-2, ПЗРК, БТР та вантажні автомобілі.

8. Роти розвідки спеціального призначення зі зброєю РПК, СВД на КУГУАР і БТР.

Бойові можливості бр. ОП (маневрові, вогневі, ударні, можливості з розвідки й т. ін.) завдяки новим зразкам зброї і техніки, а так оперативнотактичні і просторові показники значно збільшилися у порівнянні з цими можливостями в/ч ОП ВВ МВС України.

Крім цього можливості залежать від кількості особового складу, рівня його підготовки і морального стану, наявності і стану зброї, техніки, спеціальних засобів і засобів активної оборони, воєнного мистецтва командного складу в керуванні військами, організаційної структури військ, їх забезпеченості матеріально-технічними засобами, а також сили і характеру протидії протилежної сторони (НЗФ, противника тощо) й т. ін.

Всі ці можливості доцільно продовжувати досліджувати

При оцінюванні службово-бойових можливостей та ефективності спеціальних дій в/ч ОП НГУ в СО щодо знешкодження НЗФ виникає питання про вибір їх показників й критеріїв, як сукупності правил та принципів, за якими приймається рішення. Критерій ефективності, повинен відображати мету дій в/ч ОП НГУ в СО. Множина значень показника ефективності СО може містити скільки завгодно елементів, а критерій ефективності приймає лише одне з двох значень і свідчить лише про те, ефективна та чи інша дія в/ч ОП НГУ в СО. У якості критерію можуть виступати екстремальні значення певного показника.

У зв'язку з тим, що при плануванні СО щодо знешкодження НЗФ достовірні значення показників ефективності в реальних умовах одержати неможливо, для порівняння різних варіантів проведення операцій, способів та тактичних прийомів, що мають бути застосовані, використовують оцінки їх значень, які розраховуються з допомогою різноманітних статистичних, логічних та інших методів на ґрунті інформації, що є в наявності. Визначення ефективності дій в/ч ОП НГУ, що відбулася в СО, більш просте, оскільки результати операції звичайно відомі, невизначеність параметрів відсутня. Тому найбільш складним є завдання оцінювання ефективності дій в/ч ОП НГУ у залежності від ресурсів, що залучаються, обстановки та умов, що склалися.

Таким чином, визначення нормативно-правовими актами функцій і завдань, які покладаються на в/ч ОП НГУ, введення для них нової організаційно-штатної структури, надання додаткових зразків зброї і військової техніки суттєво змінили можливості цих частин, що в свою чергу потребує створення науково-методичного апарату для їх оцінювання.

Висновки

Оцінювання можливостей в/ч ОП НГУ в СО щодо знищення НЗФ є непростю справою. Воно потребує від військових фахівців глибокого знання тактики дій в/ч ОП в СО щодо знешкодження НЗФ, розуміння змісту завдань, що ставляться та вирішуються, вміння формалізувати ці завдання, бачити головне та обирати необхідну для їх оцінювання систему показників можливостей та ефективності дій в/ч ОП, володіння методами та способами розрахунку значень цих показників, розуміння сенсу критеріїв якості дій в/ч ОП, володіння тою послідовністю розрахунків та одержання оцінок, яка дає можливість отримати шуканий результат, тобто розробляти рекомендації: що треба зробити, щоб виконати поставлене завдання по знешкодженню НЗФ з високою ефективністю та з меншими втратами сил і засобів.

Список літератури

1. Закон України "Про Національну гвардію України" від 13 березня 2014 року № 876-VII.
2. Закон України "Про основи національної безпеки України" від 19.06.2003 р. № 964-IV // ВВР, 2003, № 37, ст. 34.
3. Гарацук П.А. Сили спеціальних операцій країн НАТО [Текст] / П.А. Гарацук // Військо України. – 1997. – № 5-6. – С. 30-32.
4. Наказ МВС України від 16.06.2014 № 566 "Положення про військові частини оперативного призначення Національної гвардії України".
5. Богданов-Дариус Д. Мой легион. Ч. 1 [Текст] / Д. Богданов-Дариус // Солдат удачі. – 1997. – № 3, 4, 5.
6. Елітні збройні сили // Армія України. – 27 берез. 1999. – № 43 (17135).

7. Козлов С. Российский спецназ – задачи специальные, но не свойственные [Текст] / С. Козлов // Солдат удачи. – 1998. – № 12. – С. 8-10.

8. Тайная армия Черчилля // Военное зарубежное обозрение. – 1999. – № 6. – С. 61-62.

9. Розробка науково-методичних основ підготовки і проведення спеціальної операції із знешкодження незаконних збройних формувань силами спеціального призначення внутрішніх військ МВС України: Звіт про науково-дослідну роботу (шифр – "Рівновага") / Акад. ВВ МВС України. – 2007.

10. Лавніченко О.В. Способи бойового застосування сил спеціального призначення внутрішніх військ МВС України: дис. канд. військ. наук. [Текст] / О.В. Лавніченко. – Х.: ХВУ, 2000. – 179 с.

11. Стародубцев С.О. Методика оцінки ефективності бойового застосування підрозділів оперативного призначення внутрішніх військ МВС України: дис. канд. військ. наук. [Текст] / С.О. Стародубцев. – Х.: Військ. ін-т ВВ МВС України, 2005. – 179 с.

12. Указ Президента України "Про Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України" від 10 грудня 2008 року № 1153.

13. Указ Президента України "Про Положення про Міністерство внутрішніх справ України" від 6 квітня 2011 р. № 383.

14. Шмаков О.М. Зміст базових понять з будівництва внутрішніх військ [Текст] / О.М. Шмаков // Честь і закон. – 2011. – №2. – С. 4-11.

15. Про оборону України [Текст] : Закон України від 06.12.1991 №1932-12 // Відомості Верхов. Ради України. – 1992. – № 9. – С. 106.

Надійшла до редколегії 17.12.2014

Рецензент: д-р військ. наук, проф. Є.Б. Смірнов, Харківський університет Повітряних Сил ім. І. Кожедуба, Харків.

ОБОСНОВАНИЕ НЕОБХОДИМОСТИ ОЦЕНИВАНИЯ ВОЗМОЖНОСТЕЙ ВОЕННЫХ ЧАСТЕЙ ОПЕРАТИВНОГО НАЗНАЧЕНИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ ГВАРДИИ УКРАИНЫ В СПЕЦИАЛЬНОЙ ОПЕРАЦИИ ПО ОБЕЗВРЕЖИВАНИЮ НЕЗАКОННЫХ ВООРУЖЕННЫХ ФОРМИРОВАНИЙ

В.П. Варакута, Г.А. Дробаха, И.С. Луговский, В.Ю. Панченко

В связи с изменением нормативно правовой базы определения статуса, функций, заданий, которые возлагаются на военные части оперативного назначения и введение новых организационно штатных структур и предоставления им дополнительных образцов вооружения и военной техники, обоснована необходимость оценивания возможностей этих частей в специальной операции по обезвреживанию незаконных вооруженных формирований.

Ключевые слова: Национальная гвардия Украины, военная часть оперативного назначения, незаконное вооруженное формирование, специальная операция, антитеррористическая операция, возможности бригады оперативного назначения.

GROUND OF NECESSITY OF EVALUATION OF POSSIBILITIES OF SOLDIERY PARTS OF THE OPERATIVE SETTING OF THE NATIONAL HOUSEHOLD TROOPS OF UKRAINE IN THE SPECIAL OPERATION ON NEUTRALIZATION OF THE ILLEGAL ARMED FORMINGS

V.P. Varakuta, G.A. Drobakha, I.S. Lugovskiy, V.Yu. Panchenko

In connection with a change normatively of legal base of determination of status, functions, tasks which are laid on soldiery parts of the operative setting and introduction of new organizationally regular structures and grant by him additional standards of armament and military technique, the necessity of evaluation of possibilities of these parts is grounded for the special operation in on neutralization of the illegal armed formings.

Keywords: National household troops of Ukraine, military part of the operative setting, illegal armed forming, special operation, anti-terror operation, possibilities of brigade of the operative setting.